

Основно училище "Панайот Волов", Пловдив
ул. "Дилянка" № 29, тел. 032/940 602; 952 809
E-mail: info-1690444@edu.mon.bg

УТВЪРДИЛ:

Директор:
/Михаил Крантов/

**ПРАВИЛНИК
ЗА
ДЕЙНОСТТА НА ОУ «ПАНАЙОТ ВОЛОВ»
ЗА УЧЕБНАТА 2025/2026 ГОДИНА**

**ПЛОВДИВ
2025 г.**

Глава I. Общи положения

Чл. 1. (1) Настоящият правилник определя организацията и реда за провеждане на процеса на обучение и възпитание в ОУ «Панайот Волов» - гр. Пловдив, конкретизира правата и задълженията на учителите и учениците съобразно Закона за предучилищното и училищното образование.

(2) Правилникът урежда отношенията в процеса на обучение и възпитание при пълно зачитане и уважение на човешката личност.

Чл. 2. Правилникът е задължителен за директора, заместник-директори, учителите, учениците и служителите в училището, както и за всички други лица, които се намират на територията на училището. Той се предоставя и на охранителна фирма ТЕКС 2020 ООД за коректна съвместна дейност.

Глава II. Устройство и дейност

Чл. 3. Училището издава свидетелство за основно образование.

Чл. 4. (1) Училището е общинско.

(2) Общината предоставя материалната база на училището за ползване, стопанисване, разпореждане и управление.

Чл. 5. Училището се финансира от:

1. средства по бюджета, разпределени от кмета на Община Пловдив по формула, утвърдена от Общинския съвет;
2. собствени приходи от:
 - а. дарения и целеви средства;
 - б. инициативи на Училищната общност.

Чл. 6. Учебно-възпитателният процес се организира чрез дневно обучение, което се осъществява в границите на установения учебен ден.

Чл. 7. Според степента на подготовката си учениците се организират в паралелки от групи задължително предучилищно образование (5 и 6 годишни деца) и от I до VII клас.

Чл. 8. За учебната 2025/2026 година графикът на учебния процес се определя съгласно Заповед № РД 09-2069/26.08.2025 г. на Министъра на образованието и науката.

Чл. 9. (1) Седмичното разписание се съобразява с промените в Наредба № 10 от 19.06.2014 година и промените от 26.08.2022 г. за здравните изисквания при изготвяне и спазване на седмичните учебни разписания. Той се утвърждава от директора на училището не по-късно от три дни преди започване на всеки учебен срок. Всяка наложителна промяна в разписанието се утвърждава от РЗИ.

(2) Временни размествания в седмичното разписание на часовете се извършват от С. Читалъова зам.-директор по УД, Миглена Димитрова ЗДУД и директора при определени обстоятелства (отсъствия на учители поради болест, законово установен отпуск, при аварийни ситуации и др.) и се утвърждават със заповед на директора.

(3) Временните размествания в седмичното разписание се поставят на информационните табла в училище.

Чл. 10. Продължителността на учебния час е: 35 минути за учениците от първи и втори клас; 40 минути за учениците от трети до седми клас.

Чл. 11. (1) Обучението по общообразователни учебни предмети се осъществява чрез:

1. задължителна подготовка и избираеми учебни предмети, организирани съобразно възможностите на училището и интересите на учениците;

2. общозадължителна подготовка и факултативни учебни часове;
(2) Училищният учебен план се разработва за всяка учебна година.

(3) Учебният план се съхранява най-малко 50 години.

(4) Учебните програми за разширена подготовка по общообразователните предмети и по учебни предмети от областта на глобалното, гражданското, здравното и интеркултурното образование, предприемачеството, управлението на личните финанси и програмирането, защитата на родината, населението и околната среда, учебни предмети, които формират национално самочувствие, патриотичен дух и родолюбие у децата и учениците, като разширяват и допълват съдържание, което присъства интегрирано в други учебни предмети, се утвърждават от директора на училището.

Чл. 12. (1) Знанията и уменията на учениците се контролират чрез устни, писмени и практически форми на изпитване, както и чрез тестове.

(2) Контролът се осъществява текущо и периодически.

(3) Текущият контрол се организира от учителите чрез избрани от тях форми на проверка, а периодичният – от учителите, заместник-директора, директора и експертите от регионалното управление по образованието.

(4) Годишните и срочните оценки се оформят въз основа на цялостната работа на ученика по предмета през учебния срок и учебната година и не са средноаритметични.

(5) По всички учебните предмети, които се изучават се оформя срочна оценка и се внася в съответната документация.

(6) Класни работи се правят по предварително определен график по учебните предмети - български език и литература и математика. Учениците и родителите се уведомяват за тях най-малко една седмица след началото съответно след първия и след втория срок.

(7) Изпити се организират и провеждат със заповед на директора. Изпитът за промяна на оценка (не повече от три предмета) се полага след завършване на образователната степен на обучение. При получена слаба оценка ученикът се явява на поправителна сесия. Оценката е окончателна. Председателят на изпитната комисия обявява резултатите от изпита до края на работния ден и внася оценките в дневниците като се подписва собственоръчно в долния ляв ъгъл на страницата от дневника.

(8) При преписване или установяване на опит за преписване на изпит работата се анулира с протокол от квесторите, под който ученикът се подписва. Ученикът няма право да се яви на втора дата в рамките на същата изпитна сесия.

(9) Освен ако в съответната учебна програма не е определено друго, минималният задължителен брой текущи изпитвания по учебен предмет или модули за всеки учебен срок е:

1. две текущи изпитвания по учебни предмети или модули, изучавани по училищен учебен план с до два учебни часа седмично;
2. четири текущи изпитвания по учебни предмети или модули, изучавани по училищен учебен план с 4 и повече учебни часа седмично.
3. резултатите от входните изпитвания влизат в текущото оценяване.

Чл. 13. (1) Ученикът може да отсъства от училище по уважителни причини:

1. По медицински причини, за което представя медицински документ до 3 учебни дни след връщането си в училище, издаден от общопрактикуващ лекар или от лекар в лечебно заведение;
2. поради участие в други дейности извън процеса на училищното образование, като състезания, конкурси, олимпиади, фестивали, концерти, спектакли, изложби и други, при представяне на документ от спортния клуб, в който членува, от организаторите на дейностите, от институцията от чието име участва в тях, и след потвърждение от родителя;
3. до петнадесет учебни дни в една учебна година въз основа на мотивирано писмено заявление от родител;

(2) Заявлението по ал.1, т.3 се подава преди отсъствието на ученика, а ако това е невъзможно, родителят уведомява класния ръководител в телефонен разговор или по

имейл и подава заявлението до 3 учебни дни след връщането на ученика в училище; когато ученикът идва на училище след отсъствието си.

(3) В случай, че заявлението по ал.1, т.4 не може да се подаде преди отсъствието на ученика, родителят уведомява за това класния ръководител в телефонен разговор или по имейл и подава заявление до 3 учебни дни след връщането на ученика в училище. Директорът на училището въз основа на заявлението взема решение дали отсъствията на ученика са по уважителни причини.

(4) Отсъствията на учениците от училище:

1. отчитат се в учебни часове;
2. Закъснение на ученика за учебен час до 20 минути се отчитат като половин отсъствие, а закъснение на ученика за учебен час с повече от 20 минути - като едно отсъствие. На учениците, които закъсняват за учебен час до 20 минути, закъснението се отбелязва в съответната графа.

(5) Броят на отсъствията на всеки ученик се отбелязват в ел.дневник на класа.

(6). Ако ученикът отсъства от училище един учебен ден и няма данни, че е налице уважителна причина по чл.62, ал.1 от Наредба за приобщаващо образование, класният ръководител е длъжен да уведоми за това родителя с писмо, по имейл или в телефонен разговор и да обсъди с него възможностите за отстраняване на причините за отсъствието.

(7). Ученик може да отсъства по уважителни медицински причини от учебния час по учебния предмет физическо възпитание и спорт, когато е противопоказно физическото натоварване и присъствието му в учебния час. Видът на заболяването и заключението за освобождаване от обучение по предмет физическо възпитание и спорт се удостоверява с медицински документ.

(8) Ученик, допуснал повече от 25% отсъствия (по уважителни и/или неуважителни причини) по един учебен предмет, се явява на изпит за определяне на срочна или годишна оценка.

Чл. 14. Преместването се извършва не по-късно от тридесет учебни дни преди края на всеки учебен срок за VII клас.

Чл. 15. След завършване на клас или степен на образование на учениците се издава документ.

Чл. 16. (1) Формите на обучение в училището са:

1. дневна (присъствена), която се провежда съгласно установения учебен план;
2. индивидуална;
3. самостоятелна (неприсъствена), в която учениците се подготвят само самостоятелно, съгласно училищния учебен план. Организацията на обучението в нея се определя с Правилника за дейността на училището;
4. обучение в електронна среда.

(2) Ученик, който е започнал обучението си в дневна форма на обучение и премине в самостоятелна форма, продължава обучението си по учебния план, по който е започнал.

(3) Училището разработва индивидуален учебен план за:

- ученици в индивидуална форма на обучение;
- ученици със СОП, които се обучават в дневна, комбинирана или дистанционна форма на обучение;
- ученици с изяви дарби, които се обучават в дистанционна или в комбинирана форма.

(4) Училището разработва индивидуален учебен план за учебна година с изключение на учениците, които вземат два последователни класа за една учебна година.

Чл. 17. (1) Самостоятелната форма включва самостоятелна подготовка и изпити за определяне на годишни оценки по учебните предмети от училищния учебен план. Обучението по всички учебни предмети завършва с полагане на изпит пред комисия, определена със заповед на директора на училището. Учениците в самостоятелна форма се явяват на изпити на редовна сесия от м. януари до м. февруари, на първа сесия – през м. март и м. април и м. май – на втора сесия. Учениците могат да преминат в следващия клас само ако успешно са положили всички изпити за предходния клас през съответната учебна

година. По изключение, когато здравословни/или други причини налагат явяване на ученика извън определените сесии, той подава мотивирано искане до директора на училището. Със заповед на директора се определят дати за явяване на изпита.

(2) Учениците, които се обучават в самостоятелна форма по желание на родителите и не постигат необходимите компетентности в съответния клас, продължават обучението си в друга форма на обучение, препоръчана от екипа за подкрепа за личностно развитие.

(3) При самостоятелна форма на обучение се прилага училищният учебен план за дневна /присъствена / форма на обучение.

Чл. 18. Педагогическата дейност е основна дейност в училището. Участници в учебно-възпитателния процес са учителите и учениците.

Глава III. Права и задължения на педагогическите специалисти

Чл. 19. (1) Педагогическите специалисти имат следните права:

1. да бъдат зачитани правата и достойнството им;
2. да определят методите и средствата за провеждане на образователния процес съобразно принципите и целите, определени в Закона за предучилищното и училищното образование;
3. да участват във формирането на политиките за развитие на училището;
4. да получават професионална подкрепа в процеса на изпълнение на служебните си задължения;
5. да повишават квалификацията си;
6. да бъдат поощрявани и награждавани.

(2) Педагогическите специалисти имат следните задължения:

1. да участват в класирането на проектите на учебници по съответния учебен предмет и при избора на учебник, по който ще се провежда обучението;
2. да осъществяват обучение и възпитание на учениците в съответствие с ДОС;
3. да опазват живота и здравето на учениците по време на образователния процес и на други дейности, организирани от училището;
4. да зачитат правата и достойнството на учениците и да сътрудничат и партнират със заинтересованите страни;
5. да получава информация от директора на училището, Регионалното управление на образованието и Министерството на образованието и науката относно възможностите за поддържане и повишаване на професионалната си квалификация;
6. да продължават образованието си и да повишават професионалната си квалификация с цел подобряване на качеството на образованието;
7. да дават мнения и предложения за развитието на училището;
да използват училищната материално-техническа база за изпълнение на служебните си задължения. Размножаването на материали за тестове и изпитвания на учениците се извършва от длъжностно лице, определено от директора. Учителят представя подписано от директора или заместник-директора по учебната дейност разрешение за определяне на броя на копията;
8. да уведомява директора, когато се налага да отсъства от учебни часове поради заболяване, най-късно в деня на отсъствието преди започване на учебните занятия за осигуряване на заместник, с цел недопускане на свободни часове;
9. да участва в работата на Педагогическия съвет;
10. да изпълнява предписанията и препоръките на органите, осъществяващи методическа дейност и контрол в системата на народната просвета;
11. да не ползва мобилен телефон по време на учебен час;
12. да не пуши, да не внася и да не употребява алкохол в училището, както и извън него при провеждане на дейности, в които участват ученици;
13. да се явява на работа с облекло и във вид, които съответстват на положението им и на добрите нрави (да не обличат неприлично къса пола и панталони; разкъсани дънки и

- дрехи; плитки панталони; големи деколтета; да не носят тежък грим; непочистени обувки; екстравагантни прически; натрапчеви миризми на цигари, алкохол и парфюм);
14. да не внасят в учебните помещения напитки (алкохолни и безалкохолни);
 15. с външния си вид, с облеклото си и с поведението си да допринася за създаване и поддържане на нравствени добродетели у учениците;
 16. да не внася в училището оръжие и други предмети, които са източник на повишена опасност;
 17. да вписва в ел дневник ежедневно действително взетите часове и конкретната тема на урока; при неспазване на определения срок часовете се приемат за незаработени и на учителя не се начислява трудово възнаграждение за тях;
 18. да води коректно и редовно училищната документация съгласно изискванията на Министерството на образованието и науката;
 19. да води правилно електронния дневника на класа;
чрез административното ръководство да уведомява незабавно общинската служба за социално подпомагане за ученици, нуждаещи се от закрила; да уведомява директора за ученици, нуждаещи се от специална закрила;
 20. да изпълнява решенията на Педагогическия съвет и на другите органи за управление на образованието;
 21. да не отклонява ученици от учебния процес;
 22. да не прилага форми на физическо и психическо насилие върху учениците и да не накърнява личното им достойнство;
 23. да подпомага родителите, които срещат затруднения при възпитанието на децата си;
 24. да не организира и да не осъществява политическа, религиозна и противодържавна дейност с учениците и колегите си в училище;
 25. в едномесечен срок от началото на всяка учебна година да подава писмена декларация пред директора на училището относно обстоятелството дали през предходната учебна година е предоставял образователни услуги срещу заплащане, както и относно липсата на конфликт на интереси.
 26. да познава и спазва Етичния кодекс на училището;
 27. учителите и ръководството на училището не отговарят за изгубени от учениците вещи;
 28. всяка учебна година до 14 септември да изготвя годишно тематично разпределение на учебния материал по предметите, които ще преподава.

Глава IV. Права и задължения на учениците

Чл. 20. Учениците имат следните права:

1. да бъдат обучавани и възпитавани в здравословна, безопасна и сигурна среда;
2. да бъдат зачитани като активни участници в образователния процес;
3. да избират между учебните предмети или модули, предложени от училището за изучаване в избираемите и във факултативните учебни часове;
4. да получават библиотечно-информационно обслужване;
5. да получават информация относно обучението, възпитанието, правата и задълженията си;
6. да получават обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие;
7. да бъдат информирани и консултирани във връзка с избора на образование или професия;
8. да участват в проектни дейности;
9. да дават мнения и предложения за училищните дейности, включително за избираемите и факултативните учебни часове;
10. чрез формите на ученическо самоуправление да участват в обсъждането при решаването на въпроси, засягащи училищния живот и училищната общност, в това число на училищния учебен план;

11. да получават съдействие от училището и от органите на местното самоуправление при изразяване на мнението си по въпроси, които пряко ги засягат, както и при участие в живота на общността;

12. да бъдат поощрявани с морални и материални награди.

Чл. 21. Учениците са длъжни:

1. да присъстват и участват в учебни часове и занимания;
2. да съхраняват авторитета на училището и училищната общност и да допринасят за развитието на добрите традиции;
3. да зачитат правата, честта и достойнството на другите, както и да не прилагат физическо и психическо насилие;
4. да носят училищната униформа и други отличителни знаци на училището;
5. да не участват в хазартни игри, да не употребяват тютюн и тютюневи изделия, алкохол и наркотични вещества;
6. да не носят оръжие, както и други предмети, които са източници на повишена опасност;
7. да носят ученическата си лична карта в училището и извън него;
8. да спазват Правилника за дейността на училището;
9. да не възпрепятстват със своето поведение и постъпки нормалното протичане на учебните часове;
10. да не използват мобилните си телефони по време на учебните часове;
11. да се явяват в училището с облекло и във вид, които съответстват на положението им на ученици и на добрите нрави;
12. момчетата не може да се явяват в училище с неприлично къса пола и панталони, плитки панталони, големи деколтета, тежък грим, непочистени обувки и екстравагантни прически;
13. момчетата не може да се явяват в училище с разкъсани дънки (панталони) и дрехи, екстравагантни прически и непочистени обувки;
14. да опазват и поддържат материално-техническата база на училището в добро състояние и при пълно спазване на определените санитарно-хигиенни и противопожарни норми;
15. да се явяват в училище 15 минути преди началото на учебните занятия;
16. да спазват указанията на охраната при нормална и при изключителна обстановка в сградата и района на училището и да поддържат със служителите от охраната строго официални отношения;
17. да заемат мястото си в кабинета и да се подготвят за работа след биенето на първия звънец; закъснение до 20 минути за учебен час се отбелязва с $\frac{1}{2}$ неизвинено отсъствие в предвидената за това графа на ел. дневник на класа;
18. да спазват установения ред в класните стаи по време на учебните часове и през междучасията;
19. да спазват нормите за ползване на физкултурния комплекс, установени в отделен правилник и заповед на директора на училището;
20. да пазят училищното имущество; родителите на ученик, който повреди училищно имущество, отстраняват повредата или заплащат отстраняването ѝ в тридневен срок от датата на констативния протокол, изготвен от счетоводител, домакин и класен ръководител; за умишлено увреждане на ученика се налага и наказание;
21. да бъдат на обществени места без придружител съгласно изискванията на Закона за закрила на детето;
22. да не подказват и преписват по време на учебния процес или да използват готови материали като свои;
23. да не изнасят и повреждат вещи от класната стая, кабинетите и други помещения;
24. да не внасят в учебните помещения храни и напитки (алкохолни и безалкохолни);
25. да не драскат или пишат по стените, вратите, учебната мебел и фасадата на сградата, както и по цялото движимо и недвижимо имущество;

26. да не чупят контакти и ел. ключове.

Чл. 22. (1) Ученик е този, който е записан в училище за обучение за завършване на клас.

(2) Ученик се отписва от училището, когато:

1. се премества в друго училище;
2. се обучава в дневна или самостоятелна форма и/или в електронна среда и не е посещавал училището по неуважителни причини за период, по-дълъг от два месеца;
3. се обучава в самостоятелна или индивидуална форма и/или в ел. среда и не се е явил да положи съответните изпити в три поредни сесии.

(3) Случаите по чл. 21, ал. 2, т. 2 и т. 3, когато ученикът е в задължителна училищна възраст, директорът на училището уведомява съответната общинска администрация, РУО и органите за закрила на детето.

Чл. 23. При неспазване на изискванията на Закона за предучилищно и училищното образование, настоящия правилник или при допускане на отсъствия по неуважителни причини на учениците се налагат следните санкции:

1. „Забележка“ – за:

- а. 5 отсъствия по неуважителни причини;
- б. внасяне на вещи, опасни за здравето и живота на учениците, учителите и служителите;
- в. системно явяване без учебни помагала и домашни работи;
- г. регистрирани над 3 забележки в ел. дневник относно несериозно поведение и отношение в процеса на обучение;
- д. противообществени прояви и други нарушения на правно-етичните норми;
- е. поведение, което е нарушение на установения ред при провеждане на екскурзии с учебна цел;
- ж. пързаяне по парапети, надвесване от прозорци, опасни игри със снежни топки, хазарт, игри и прояви, застрашаващи живота и здравето на учениците в района на училището.

2. „Преместване в друга паралелка в същото училище“ – за:

- а. 7 неизвинени отсъствия;
 - б. възпрепятстване на учебния процес;
 - в. употреба на алкохол.
3. „Предупреждение за преместване в друго училище“ – за:
- а. 10 неизвинени отсъствия;
 - б. увреждане на училищната материално-техническа база и на учебната документация;
 - в. системно и съзнателно нарушаване на дисциплината в процеса на обучение;
 - г. умишлени действия, застрашаващи живота и здравето на ученици, учители и служители в училището;
 - д. употреба на алкохол и други упойващи вещества в прилежащия район на училището;
 - е. прояви на физическо и психическо насилие;
 - ж. разпространяването на наркотични вещества в училището – разглежда се и се санкционира от съответната комисия в училището съвместно с органите на МВР;

з. установяване на фалшифициране на документ за извиняване на отсъствие – за първо провинение;

и. установяване на фалшифициране на документ – ученическа книжка или дневник – за първо провинение;

й. при ползване на лични данни на учител или служител – за първо провинение.

к. при заснемане на клипчета (видеоматериали) и снимки в училище без предварително уведомяване и съгласие на ръководството на училището. При повторна проява се налагат последващи санкции. Уведомява се отдел закрила на детето.

4. „Преместване в друго училище до края на учебната година“ – за:

- а. повече от 15 отсъствия по неуважителни причини;
- б. системно нарушаване на Правилника за дейността в училището;
- в. употреба на алкохол и наркотични вещества в сградата и двора на училището;
- г. упражняване на физическо или психическо насилие;
- д. унищожаване на училищно имущество;

е. установяване на фалшифициране на документ за извиняване на отсъствие – за второ провинение;

ж. ползване на лични данни на учител или служител – за второ провинение.

5. „Преместване от дневна в самостоятелна форма на обучение“ на ученик, навършил 16-годишна възраст – за:

а. повече от 15 неизвинени отсъствия;

б. други тежки нарушения.

Чл. 24. На децата и учениците в системата на предучилищното и училищното образование се предоставя обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие, която осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на способностите и уменията им.

(1) Условия и ред за предоставяне на обща подкрепа

1. Общата подкрепа за личностно развитие в подготвителните групи за задължително предучилищно образование в училището, която е насочена към всички деца в групата и гарантира участието и изявата им в образователния процес и в дейността на подготвителната група, включва:

- екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;
- занимания по интереси;
- грижа за здравето;
- ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;
- поощряване с морални и материални награди;
- дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
- логопедична работа.

2. Общата подкрепа за личностно развитие в подготвителните групи за задължително предучилищно образование в училището, която е насочена към превенцията на обучителните затруднения, включва:

- обучение чрез допълнителни модули за деца, които не владеят български език;
- дейности за прилагане на програми за психомоторно, познавателно и езиково развитие;
- индивидуална и групово работа при установени езикови и/или емоционално-поведенчески, и/или сензорни затруднения.

3. Обучението чрез допълнителни модули е насочено към деца, за които българският език не е майчин или които не владеят добре български език.

4. Обучението чрез допълнителни модули по образователно направление „Български език“ за деца в подготвителните групи за задължително предучилищно образование, за които българският език не е майчин, е задължително и се осъществява в педагогически ситуации в съответствие с държавния образователен стандарт за усвояването на българския книжовен език.

5. Обучението чрез допълнителни модули по образователно направление „Български език“ за деца, които не владеят добре български език, се осъществява в педагогическите ситуации над минималния общ седмичен брой, определени за постигане на компетентностите в съответната възрастова група в съответствие с държавния образователен стандарт за предучилищното образование.

6. Обучението може се да се провежда и в допълнителни форми на педагогическо взаимодействие през неучебното време с обща продължителност не повече от 10 астрономически часа, разпределени в два модула по 30 минути дневно.

Директорът уведомява родителите, които са задължени да осигурят присъствието на детето.

7. Учителите в групата съвместно с останалите педагогически специалисти, които работят с детето по допълнителни модули за усвояване на български книжовен език, установяват напредъка на всяко дете, два пъти в рамките на учебната година, въз основа на материали от дейността му - рисунки и други творчески работи на детето, както и в резултат на писмени становища от логопеда, психолога или от друг

специалист за развитието на детето. За резултатите от напредъка на детето учителите изготвят доклад до директора в края на учебната година. Материалите, становищата и докладът се съхраняват в детското портфолио и в личното образователно дело на детето.

8. Общата подкрепа за личностно развитие в училището, която е насочена към всички ученици в класа, гарантира участието и изявата им в образователния процес и в дейността на училището и включва:

- екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;
- допълнително обучение по учебни предмети;
- допълнително консултиране по учебни предмети;
- кариерно ориентиране на учениците;
- занимания по интереси;
- библиотечно-информационно обслужване;
- грижа за здравето;
- поощряване с морални и материални награди;
- дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
- дейности за превенция на обучителните затруднения;
- логопедична работа.

9. Екипната работа между учителите и другите педагогически специалисти включва:

- обсъждане на дейностите за обща подкрепа, в които се включват децата и учениците - обмен на информация и на добри педагогически практики с цел подкрепа на всички учители за подобряване на работата им с децата в групата или с учениците в класа;
- провеждане на регулярни срещи за:

а) преглед и обсъждане на информация за обучението и развитието на дете или ученик;

б) определяне на конкретни дейности от общата подкрепа само за отделни деца и ученици, насочени към превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;

в) определяне на конкретни дейности от общата подкрепа само за отделни деца и ученици, насочени към превенция на обучителните затруднения.

10. Допълнителното обучение по учебни предмети е насочено към ученици, които имат системни пропуски по даден учебен предмет, които са напреднали по даден учебен предмет и/или за които се препоръчва такова обучение в плана за подкрепа.

Потребностите от допълнителното обучение се определят от учителя по предмета и координатора, а за учениците със специални образователни потребности и за учениците с изявени дарби - от екипа за подкрепа за личностно развитие на конкретния ученик.

Когато допълнителното обучение по учебен предмет се провежда в учебни дни извън часовете по училищния учебен план, то е с обща продължителност до 80 учебни часа годишно.

Допълнителното обучение по учебен предмет може да се провежда и по време на лятната ваканция с обща продължителност не повече от 30 учебни часа.

За провеждане на допълнителното обучение директорът на училището уведомява родителите, които са задължени да осигурят присъствието на ученика.

11. Консултирането по учебни предмети е достъпно за всички ученици и се провежда извън редовните учебни часове от учителите по предмети ежеседмично в рамките на учебната година.

Директорът на училището утвърждава график не по-късно от 15 октомври за първия учебен срок и не по-късно от 20 февруари за втория учебен срок, в който се определя приемно време и място на всеки учител, поставя се на видно място в сградата на училището и се публикува на интернет страницата на училището.

Класните ръководители информират родителите за възможностите за допълнително консултиране по учебните предмети. Времето за допълнително консултиране е част от работното време на учителите.

12. Кариерното ориентиране в училищното образование включва взаимно допълващи се дейности за информиране, диагностика, консултиране, посредничество и проследяване

с оглед подпомагане на учениците в техния самостоятелен и осъзнат избор на образование и/или професия и осъществяване на връзка между училището и пазара на труда.

Формите за кариерно ориентиране в училищното образование са индивидуалното и груповото информирание и консултиране, индивидуалната и груповата работа и работата по програми за кариерно ориентиране.

Консултирането е насочено към:

- разкриване на интереси, нагласи и мотивация за избора на образование и професия;
- формиране на умения за планиране на учебното и личното време;
- формиране на умения за планиране на кариерното развитие;
- преодоляване на грешки, свързани с избора на образование и професия от учениците;
- решаване на вътрешни и външни конфликти, свързани с възможностите за образователна, професионална и личностна реализация.
 - Индивидуалната и груповата работа се осъществява за:
- подобряване на мотивацията на учениците за учене и професионална реализация;
- провеждане на интерактивни упражнения по кариерно ориентиране;
- провеждане на дискусии с ученици и родители по теми, свързани с избора на образование, професия и работа;
- провеждане на тренинги с ученици за формиране на умения за вземане на решения и търсене на работа.
 - Работата по програми за кариерно ориентиране включва дейности:
- с ученици от I до IV клас;
- с ученици от V до VII клас - за подготовка за преход към по-висока степен на образование или за участие на пазара на труда;
- с ученици от отделни целеви групи - застрашени от отпадане от
 - училище, талантили ученици, ученици със специални образователни потребности, ученици с проблемно поведение и др.;
- за реинтегриране на отпадналите от училище;
- за формиране на нови умения за социално включване и мобилност.

13. Заниманията по интереси включват:

- дейности за стимулиране развитието на личностни качества, социални и творчески умения и изяви на способностите в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското, здравното и интеркултурното образование, образованието за устойчиво развитие, както и за придобиване на умения за лидерство;
- дейности, свързани с образователни, творчески, възпитателни, спортни и спортно-туристически участия и изяви по проекти, програми и други на общинско, областно, национално и международно равнище;
- обучение по учебни предмети и модули, както и участие в дейности, чрез които се придобива допълнителна подготовка от учениците, определена в съответствие с чл. 85, ал. 3 ЗПУО.
 - Заниманията по интереси може да се провеждат чрез различни организационни педагогически форми - клуб, състав, ансамбъл, секция, отбор и други.
 - Библиотечно-информационното обслужване се осигурява чрез училищните библиотеки и/или чрез училищни информационни центрове, които осигуряват свободен достъп на учениците до информация от различни документални източници в библиотечния фонд и в глобалната мрежа с цел изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация. Училищната библиотека предоставя универсална информация чрез различни по тип, вид, тематика и език документални източници. Училищната библиотека формира в учениците култура и умения за търсене и ползване на информация, изгражда навици за непрекъснато самообразование, подтиква към креативност, подпомага

достъпа до културни и образователни събития, мотивира личностното израстване и гражданската отговорност.

14. Грижата за здравето се осигурява чрез създаване на условия за достъп на децата и учениците до медицинско обслужване. За децата и учениците в детските градини и училищата се организират програми, свързани със здравното образование, здравословното хранене, първа долекарска помощ и други, в които могат да се включват и родителите на децата и учениците.

Родителят е длъжен да предоставя информация за здравословното състояние на детето или ученика и за проведени медицински изследвания и консултации и да осъществява взаимодействие с медицинския специалист в здравния кабинет в детската градина или в училището.

15. Децата и учениците се поощряват с морални и материални награди за високи постижения в образователната дейност, в заниманията по интереси и за приноса им към развитието на институционалната общност.

16. Превенцията на насилието и преодоляването на проблемното поведение се изразява във включване на отделни деца и ученици в съответни дейности за въздействие върху вътрешната мотивация, както и оказване на психологическа подкрепа.

Психологическата подкрепа е насочена към децата и учениците, педагогическите специалисти и родителите.

Психологическата подкрепа се осъществява от психолог и включва:

- създаване на условия за сътрудничество и ефективна комуникация между всички участници в образователния процес;
- предоставяне на методическа помощ на учителите за превенция на тормоза и насилието и за преодоляване на проблемното поведение на децата и учениците;
- извършване на групова работа с деца или ученици и/или кризисна интервенция;
- работа със средата, в която е детето или ученикът - семейството, връстниците.

17. Общата подкрепа за личностно развитие в училището за целите на превенцията на обучителните затруднения се изразява във включване на отделни ученици в дейности, като:

- допълнително обучение по отделен учебен предмет с акцент върху обучението по български език, включително оgramотояване на ученици, за които българският език не е майчин;
- логопедична работа.

Допълнителното обучение е насочено към ученици: за които българският език не е майчин, или които имат системни пропуски по даден учебен предмет, изразяващи се в годишна оценка слаб (2), или не са постигнали очакваните резултати, заложиени като прагова стойност за успешност при национално външно оценяване, както и за ученици, които напредват при обучението по даден учебен предмет, които срещат затруднения, индикирани чрез срочна оценка слаб (2) или три последователни текущи оценки слаб (2); и за които се препоръчва такова обучение в плана за подкрепа.

Допълнителното обучение по български език и литература за учениците по ал. 2, т. 1 от Наредбата за приобщаващото образование е задължително и се осъществява чрез допълнителни учебни часове извън училищния учебен план в съответствие с държавния образователен стандарт за усвояването на българския книжовен език.

Потребностите от допълнителното обучение за учениците по ал. 2, т.2, 3 и 4 от Наредбата за приобщаващото образование се определят от учителя по предмета и от координатора по чл. 7, а за учениците със специални образователни потребности - от екипа за подкрепа за личностно развитие.

Когато допълнителното обучение по учебен предмет се провежда в учебни дни извън часовете по училищния учебен план, то е с обща продължителност до 80 учебни часа годишно - за случаите по ал. 2, т. 1 и 2, и до 10 учебни часа - за случаите по ал. 2, т. 3 от Наредбата за приобщаващото образование.

Общата продължителност на допълнителното обучение по учебен предмет за учениците по ал. 2, т. 4 се определя в плана за подкрепа.

Допълнителното обучение по учебен предмет за ученици по ал. 2, т.1 и 2 от Наредбата за приобщаващото образование може да се провежда и по време на лятната ваканция с обща продължителност не повече от 30 учебни часа.

За провеждане на допълнителното обучение директорът на училището уведомява родителите, които са задължени да осигурят присъствието на ученика.

- логопедична работа.

Логопедичната работа се осъществява от логопеди в детски градини, училища, центрове за подкрепа за личностно развитие, Държавния логопедичен център, регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование.

- консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове; Консултативната дейност включва: консултиране на учители за особеностите и потребностите на деца и ученици с комуникативни нарушения и предоставяне на методическа подкрепа при работата с деца и ученици с комуникативни нарушения; консултиране, подкрепа и мотивиране на родителите на децата и учениците с комуникативни нарушения за активно участие в логопедичния процес.

- Дейностите за целите на превенцията на обучителните затруднения се предоставят след обсъждане на информацията от входните равнища по учебни предмети, от индивидуалния напредък в обучението и от наблюдението на развитието на отделни деца или ученици, които срещат затруднения в обучението.

Обсъждането на цялата информация се прави от педагогическите специалисти, които работят с детето или ученика, като за резултатите от обсъждането се уведомява родителят.

Въз основа на обсъждането за отделни деца и ученици се определят дейности от общата подкрепа за личностно развитие за целите на превенцията на обучителните затруднения.

Въз основа на обсъждането се определят тези деца и ученици, на които е необходимо да се извърши оценка на индивидуалните им потребности за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие.

- Дейности от общата подкрепа за целите на превенцията на насилието и преодоляване на проблемното поведение по чл. 45, т. 3, 4, 5 и 7 и за целите на превенцията на обучителните затруднения по чл. 27 от Наредбата за приобщаващото образование задължително се осъществяват и в неучебно време, включително през ваканциите, съобразно потребностите на децата и учениците с обща продължителност за отделно дете/ученик или за група деца/ученици не повече от 30 учебни часа.

Директорът на училището въз основа на доклади на учители на групи или на класни ръководители и на резултатите от образователния процес издава заповед за определяне на децата и учениците и на условията за провеждане на дейностите.

Родителите се информират за заповедта не по-късно от 7 дни преди началото на осъществяване на дейностите.

В случай че родителите не осигуряват присъствието на децата или учениците, директорът на детската градина или училището писмено уведомява дирекция „Социално подпомагане“ по настоящия адрес на детето или ученика.

Учителите в групата или класният ръководител запознават родителя с предприетите конкретни дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение и/или за превенция на обучителните затруднения и го информират за резултатите от изпълнението им.

(2) Условия и ред за предоставяне на допълнителна подкрепа

1. Оценка на индивидуалните потребности на детето и ученика за осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие.

- Допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците се предоставя въз основа на извършена оценка на индивидуалните им потребности. от екип за

подкрепя за личностно развитие на детето или ученика, утвърден със заповед на директора на детската градина или училището за конкретно дете или ученик по чл. 187, ал. 2 ЗПУО.

- Оценката на индивидуалните потребности на дете или ученик е процес на събиране и анализиране на специфична информация за неговото функциониране - силни страни, затруднения, потенциал за оптимално развитие, участие в образователния процес, възможности за реализация.
- Въз основа на обсъждането на информацията по чл. 29, ал. 1 и 2 от Наредбата за приобщаващо образование се определят децата и учениците, на които следва да се извърши оценка на индивидуалните им потребности с цел осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие.
- За извършването на оценката родителят представя следните документи:
 - заявление до директора;
 - статуси от проведени предварителни изследвания и консултации - психологични, логопедични, медицински, както и становище от специален педагог - при наличие на такива, в зависимост от потребностите на детето или ученика;
 - всички документи, съдържащи информация за здравословното състояние и социалното положение на детето, документи, издадени от съда, както и други документи, които имат отношение към обучението и образованието на детето или ученика, включително документи от детската градина, при наличие на такива;
 - протокол от специализирана по профила на заболяването лекарска консултативна комисия и/или решение на териториална експертна лекарска комисия (ТЕЛК), и/или на Национална експертна лекарска комисия (НЕЛК) с приложена лична амбулаторна карта, съдържаща 0 TD0 T с информация за проведени изследвания, консултации, епикризи и други, които удостоверяват заболяването - при деца и ученици с хронични заболявания.
- При извършването на оценката се вземат предвид и:
 - резултатите от ранното оценяване на развитието на детето и на риска от обучителни затруднения;
 - документите от личното образователно дело на детето или ученика и материали от портфолиото на детето;
 - други документи при необходимост по преценка на екипа по чл. 70, ал. 2.
- За извършването на оценката на индивидуалните потребности на деца и ученици с изяви дарби родителят представя и документи, удостоверяващи постиженията, класиранията на призови места на децата и учениците и др.
- Оценката на индивидуалните потребности на деца и ученици, за които има индикации, че са със специални образователни потребности, се извършва от екипа за подкрепа за личностно развитие на детето или ученика, чийто състав включва психолог, логопед, ресурсен учител, а при деца и ученици с увреден слух или с нарушено зрение - и рехабилитатор на слуха и говора или учител на деца и ученици с нарушено зрение, учителите в групата в детската градина/класния ръководител и учителите, които преподават на ученика в училището. Оценяват се познавателно развитие, комуникативни умения, социални умения, физическо развитие, адаптивно поведение, психични реакции, семейно функциониране.
- Оценката на индивидуалните потребности на деца и ученици в риск се извършва от екипа за подкрепа за личностно развитие на детето или ученика, чийто състав включва психолог и/или педагогически съветник, и логопед в детската градина или в училището, учителите в групата в детската градина/класния ръководител и учителите, които преподават на ученика в училището. Оценяват се рисковите и защитните фактори в ситуацията на детето или ученика и неговата среда.
- Оценката на индивидуалните потребности на деца и ученици с изяви дарби се извършва от екипа за подкрепа за личностно развитие на детето или ученика, чийто

състав включва учителите в групата в детската градина/класния ръководител и учителите, които преподават на ученика в училището, психолог или педагогически съветник, или от специалистите, които обучават или тренират ученика в център за подкрепа за личностно развитие, в Националния дворец на децата или в спортен клуб. Оценяват се конкретните области на изявените дарби и способности.

- Оценката на индивидуалните потребности на деца и ученици с хронични заболявания се извършва от екипа за подкрепа за личностно развитие на детето или ученика, чийто състав включва психолог, учителите в групата в детската градина/класния ръководител и учителите, които преподават на ученика в училището, медицинския специалист в здравния кабинет в сътрудничество с личния лекар на детето или ученика. Оценява се здравословното състояние на детето или ученика и влиянието му върху обучението.
 - При извършване на оценката може да участват и други специалисти.
2. В случай че подготвителната група или училището не може да осигури някой от специалистите, с изключение на психолога или педагогическия съветник, както и когато за оценката на индивидуалните потребности на децата и учениците са необходими и други специалисти, директорът на детската градина или училището може да изпрати заявление за осигуряването им от регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, Държавния логопедичен център, център за подкрепа за личностно развитие, включително център за специална образователна подкрепа, специално училище за обучение и подкрепа на ученици със сензорни увреждания.
- Оценката на индивидуалните потребности на децата и учениците, за които има индикации, че са със специални образователни потребности, се извършва в срок до 3 месеца от началото на учебната година, като продължителността на оценяването е най-малко 14 дни.
 - Оценката на индивидуалните потребности на децата и учениците с изявени дарби, в риск и с хронични заболявания се извършва съобразно спецификата на всеки отделен случай, но не по-късно от 3 месеца от установяване на потребността от извършване на оценка.
 - Оценка на индивидуалните потребности на децата и учениците, за които има индикации, че са със специални образователни потребности, може да се извършва и по всяко друго време през учебната година, ако се установи потребност от такава оценка, като продължителността на оценяването е най-малко 14 дни и се извършва в срок до 3 месеца от установяването на потребността.
 - взема се предвид социалното и емоционалното развитие на детето или ученика;
 - използват се формални и неформални методи на наблюдение и оценка;
 - използва се събраната до момента информация за детето и ученика;
 - взема се предвид информацията за детето или ученика, предоставена от ръководители на социални услуги в общността, в случаите, когато детето или ученикът ползват такива, както и от лечебни заведения при необходимост;
 - взема се предвид мнението на родителя;
 - взема се предвид мнението на детето или ученика - при възможност;
 - гарантира се достъпа на информация за родителя през всички етапи на оценяващия процес;
 - спазване на етичния кодекс на детската градина или училището.
3. Оценката на децата и учениците се извършва индивидуално от всеки специалист в екипа при отчитане на силните страни и възможностите за участие в образователния процес на детето или ученика.

Времето за индивидуалното оценяване на едно дете или ученик е по преценка на съответния специалист в зависимост от индивидуалните особености и потребности на

детето или ученика и е в рамките на съответните срокове по чл. 75 от Наредба за приобщаващо образование.

4. Оценката на индивидуалните потребности от допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците е функционална и се разглежда като следствие от взаимодействието между здравословното състояние и факторите на средата в съответствие с Международната класификация на функционирането на човека, уврежданията и здравето (ICF) на Световната здравна организация (СЗО) и при отчитане на Международната класификация на болестите - МКБ 10 на СЗО.

Оценката на децата и учениците по ал. 2 от Наредба за приобщаващо образование се извършва съгласно Карта за оценка на индивидуалните потребности на детето или ученика, като всеки специалист от екипа по чл. 70, ал. 2 от Наредба за приобщаващо образование попълва съответната на неговата компетентност част от Картата за оценка, като отделните части се съгласуват между специалистите и се вписва общо становище за функционирането на детето и за необходимата допълнителна подкрепа.

Родителят писмено изразява в картата за оценка съгласието или несъгласието си с извършената оценка на индивидуалните потребности и с решението за предложената допълнителна подкрепа за личностно развитие на детето или ученика.

Картата за оценка е неразделна част от личното образователно дело на детето или ученика в националната електронна информационна система за предучилищното и училищното образование (НЕИСПУО) и се предава заедно с останалите негови документи при прехода му от една институция в друга в системата на предучилищното и училищното образование.

На родителя се предоставя при поискване копие от попълнената Карта за оценка на индивидуалните потребности на детето или ученика.

5. При несъгласие на родителя с оценката на индивидуалните потребности на детето или ученика със специални образователни потребности, той може да подаде заявление до директора на съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование за организиране на повторна оценка на индивидуалните потребности на детето или ученика в 14-дневен срок от извършването на оценката от екипа за подкрепа за личностно развитие. Родителят посочва в заявлението мотивите за несъгласието си с оценката на индивидуалните потребности на детето или ученика със специални образователни потребности.

- В случаите на несъгласие на родителя с предложената допълнителна подкрепа за личностно развитие на детето или ученика, независимо че въз основа на оценките на индивидуалните потребности по ал. 1 е установена такава необходимост, и за предотвратяване на риска от отпадане от образование директорът на детската градина или училището писмено уведомява дирекция „Социално подпомагане“ по настоящия адрес на детето или ученика с цел осигуряване на неговия най-добър интерес.
- Директорът на дирекция „Социално подпомагане“ в срок до 10 работни дни от получаването на уведомлението писмено информира директора на детската градина или училището за предприетите действия.
- В случаите по ал. 2 от Наредба за приобщаващо образование училището задължително организира предоставянето на дейности за обща подкрепа за личностно развитие на детето или ученика.

6. Оценката на индивидуалните потребности на деца и ученици, за които има индикации, че са деца или ученици в риск, включва оценяване на рисковите фактори за развитието на детето или ученика.

Оценяват се:

- история на здравословното състояние на детето или ученика;
- неблагоприятни условия в средата/ситуацията на детето или ученика;
- стресови събития в живота на детето или ученика;

- демографски фактори, оказващи влияние на развитието на детето или ученика.

Елементите на оценката включват:

- индивидуални фактори в развитието - използва се Карта за оценка на индивидуалните потребности на детето или ученика по чл. 78, ал. 3 от Наредба за приобщаващо образование; отчита се и разбирането на детето или ученика за проблема;
- фактори в средата на детето или ученика - отчитат се загубите и травматичните събития или събитията с негативно влияние върху развитието и обучението на детето или ученика;
- подкрепяща среда - отчитат се обкръжението на детето или ученика, общността в детската градина или училището, формирането на приятелства, участието в занимания по интереси и други.

7. За извършването на оценката на индивидуалните потребности на децата и учениците, които проявяват способности в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта и имат постижения, надвишаващи постиженията на техните връстници, се използва информация, предоставена от учители, родители, деца и ученици или получена след изяви на детето или ученика. В случай че ученици с изяви дарби имат затруднения в обучението по един или повече учебни предмети, на тях може да им бъде извършена оценка на индивидуалните потребности за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие за преодоляване на обучителните трудности. Оценката се извършва съгласно Карта за оценка на индивидуалните потребности на детето или ученика по чл. 78, ал. 3 от Наредба за приобщаващо образование.

8. Институциите в системата на предучилищното и училищното образование - детските градини, училищата, центрове за подкрепа за личностно развитие и специализирани обслужващи звена, осигуряват допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие според вида си е краткосрочна или дългосрочна.

- Краткосрочна е подкрепата, която въз основа на оценката на индивидуалните потребности на детето или ученика се предоставя за определено време в процеса на предучилищното и училищното образование, като:
 - за деца или ученици със специални образователни потребности обхваща период от минимум една учебна година до максимум края на съответния етап от степента на образование;
 - за деца и ученици в риск обхваща времето на планираните дейности за работа по конкретния случай, която се осъществява в детската градина и училището в сътрудничество с отделите за закрила на детето;
 - за деца и ученици с изяви дарби обхваща период от минимум една учебна година;
 - за деца и ученици с хронични заболявания обхваща периода, необходим за лечението на детето или ученика; при необходимост срокът е се удължава в зависимост от здравословното състояние на детето или ученика.
- Дългосрочна е подкрепата, която обхваща повече от един етап от степента на образование, повече от една степен на образование или е за целия период на обучение на детето или ученика в детската градина или училището.
- Допълнителната подкрепа за личностно развитие включва:
 - работа с дете и ученик по конкретен случай;
 - психо-социална рехабилитация,
 - рехабилитация на слуха и говора,
 - зрителна рехабилитация,
 - рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;
 - осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване,

- дидактически материали, методики и специалисти;
- предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания;
- ресурсно подпомагане.

Когато на деца или ученици се предоставя допълнителна подкрепа по ал. 5, т. 2 от Наредба за приобщаващо образование на тези деца или ученици не се предоставя такава дейност в други услуги, включително в социални услуги по ЗСП и ППЗСП.

9. Допълнителната подкрепа за личностно развитие се реализира от детската градина и училището чрез план за подкрепа по чл. 187, ал. 3 ЗПУО, изготвен за дете или ученик.

Родителят се запознава с плана за подкрепа на детето или ученика, като му се предоставя копие от него при поискване.

Родителят е длъжен да оказва съдействие за изпълнението на плана за подкрепа на детето или ученика.

10. Работата с дете и ученик по конкретен случай е метод, който цели гарантиране на индивидуален подход при предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на детето или ученика.

Работата по конкретен случай се основава на оценката на индивидуалните потребности и е насочена към децата и учениците в риск, а в някои случаи, определени от екипа по чл. 70, ал. 2 от Наредба за приобщаващо образование, и към децата и учениците със специални образователни потребности и децата и учениците с изявени дарби. Работата по конкретен случай се осъществява от екипа за подкрепа за личностно развитие при съгласуване и координиране на действията му с водещия на случая в отдела за закрила на детето.

Работата по конкретен случай включва:

- формулиране на случая;
- оценка на индивидуалните потребности на детето или ученика;
- определяне на цели и действия, насочени към детето или ученика;
- изготвяне на план за подкрепа;
- взаимодействие и работа с подкрепящата среда;
- оценка на резултатите.

11. Достъпна архитектурна среда се осигурява най-малко чрез:

- входни и комуникационни пространства;
- помещения и пространства за общо ползване;
- санитарно-хигиенни и спомагателни помещения.

Достъпната архитектурна среда в институциите в системата на предучилищното и училищното образование се осигурява чрез съобразяване на елементите на сградите и съоръженията със специфичните изисквания за различните видове увреждания.

Общодостъпните помещения в сградите се свързват чрез достъпен маршрут.

12. Достъпността на информацията и комуникацията се изразява в осигуряване на:

- достъп до видовете средства за информация и комуникация (телефони, компютри, интернет и други);
- достъп до информация за правата и задълженията на децата и учениците, за предлаганите дейности и програми за обучение и представянето им в достъпен формат;
- достъпност на познавателните книжки, учебниците и учебните комплекти чрез осигуряване на разумни улеснения според индивидуалните потребности на децата и учениците;
- достъпна мултимедийна образователна среда, специализирани софтуерни продукти, аудио-визуални средства, алтернативни форми за комуникация и за предаване на информация на деца и ученици с увреден слух и с нарушено зрение.

13. Достъпът до учебните програми и учебното съдържание се гарантира със:

- предоставяне на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците за осигуряване на непрекъснатост при прехода им през различните етапи и степени на образование;
- адаптиране на учебното съдържание съобразно индивидуалните потребности на децата и учениците със специални образователни потребности;
- осигуряване на помощни средства и специализирани технологии в образователния процес;
- осигуряване на терапевтична подкрепа и рехабилитация на децата и учениците;
- осигуряване на обучение по учебни програми по специалните учебни предмети за деца и ученици със сензорни увреждания;
- използване на подходящи обучителни материали и учебни помагала.

14. Директорът на училището заявява пред регионалната комисия за организиране и провеждане на националното външно оценяване и пред регионалната комисия за организиране и провеждане на държавните зрелостни изпити в регионалното управление на образованието, съответно по чл. 61 и 94 от Наредба № 11 от 1 септември 2016 г. за оценяване на резултатите от обучението на учениците (ДВ, бр. 74 от 2016 г.), необходимите разумни улеснения за учениците, които имат нужда от такива, за да участват в националното външно оценяване и в държавните зрелостни изпити.

Улесненията може да включват:

- осигуряване на удължено време за провеждане на изпита;
- провеждане на изпита с помощта на материали на брайлов шрифт или на уголемен шрифт, с помощта на компютър или на компютър със синтетична синтезаторна реч или провеждане на устен изпит;
- осигуряване на учители консултанти;
- самостоятелна зала по преценка на екипа за подкрепа за личностно развитие.

15. Ресурсен учител се осигурява на всяко дете или ученик със специални образователни потребности, за което вследствие на оценката на индивидуалните потребности е установена необходимост от ресурсно подпомагане.

Броят на ресурсните учители в детската градина и училището се определя в зависимост от броя на децата и учениците със специални образователни потребности, от вида на подкрепата - краткосрочна или дългосрочна, от броя на часовете за ресурсно подпомагане, посочени в плановете за подкрепа на децата или учениците, съобразно променящите се индивидуални потребности на децата или учениците.

16. Логопед се осигурява на дете или ученик с идентифицирани потребности от логопедична рехабилитационна работа и терапия.

17. Психолог се осигурява на дете или ученик с идентифицирани потребности от психологическа подкрепа и терапия, необходимост от директна работа и консултиране.

18. Помощник на учителя се осигурява при повече от 3 деца или ученици със специални образователни потребности в група в детската градина или в паралелка в училището, когато децата и учениците са с комплексни потребности вследствие на емоционално-поведенчески проблеми при разстройство от аутистичния спектър или при друго увреждане, нарушение или заболяване. Помощникът на учителя не е педагогически специалист и се назначава от директора на детската градина или училището, когато е определен в плана за подкрепа на детето или ученика.

Помощникът на учителя трябва да има компетентности и/или опит в дейности, свързани с работата с деца и ученици със специални образователни потребности.

Помощникът на учителя осъществява дейността си съобразно инструкциите на учителите на детето или ученика със специални образователни потребности и има следните функции:

- участва в работата на екипа за подкрепа за личностно развитие на дете или ученик със специални образователни потребности;
- оказва техническа помощ при подготовката на образователни материали за деца и ученици със специални образователни потребности;

- съдейства организационно и технически на учителя при провеждането на учебния час или на педагогическата ситуация по преценка на учителите по отделните учебни предмети или на учителите в групата в детската градина;
 - познава индивидуалните учебни програми на ученика;
 - подпомага изпълнението на дейности, определени в плановете за
 - подкрепя на децата и учениците със специални образователни потребности;
 - подпомага работата на учителите за развитие на адаптивните способности на децата и учениците към образователната среда и за постигане на тяхната независимост;
 - подпомага придвижването на деца и ученици със специални образователни потребности в сградата на детската градина или на училището;
 - подпомага осигуряването на безопасни условия за обучение на децата и учениците, като подкрепя учителя при осигуряването на реда в групата или в класната стая в случай на проблемно поведение на дете или ученик;
 - подпомага овладяването на хигиенни навици и самообслужването на децата и учениците в детската градина или училището;
 - осъществява и други дейности, предвидени в длъжностната му характеристика.
19. Социален работник се осигурява за осъществяване на социално-педагогическата работа в детската градина или в училището и за изпълнение на функцията на медиатор между семейството и обкръжението на детето или ученика и образователната институция, с акцент на децата и учениците в риск.
20. Ресурсното подпомагане се осъществява от ресурсни учители, рехабилитатори на слуха и говора и други педагогически специалисти, които са част от екипите за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности в детските градини и училищата.
21. Директорът на детската градина или училището назначава ресурсен учител за дългосрочна допълнителна подкрепа, когато в групата се обучават до 3 деца или ученици със специални образователни потребности.
- За децата и учениците с краткосрочна допълнителна подкрепа директорът може при необходимост да подаде заявление за осигуряване на ресурсни учители и други педагогически специалисти от регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, от център за подкрепа за личностно развитие, от Държавния логопедичен център, от специални училища за обучение и подкрепа на ученици със сензорни увреждания.
- В срок до 30 септември директорът на детската градина или училището въвежда информацията за ресурсното подпомагане на децата и учениците със специални образователни потребности, за институциите и/или за лицата, които го осигуряват, както и за специалистите, които го осъществяват, в националната електронна информационна система за предучилищното и училищното образование, в списък-образец № 1 или в списък-образец № 2.
 - В случай че въз основа на извършената оценка на индивидуалните потребности е установена необходимост от ресурсно подпомагане на деца и ученици със специални образователни потребности след 30 септември, директорът на детската градина или училището извършва промени в утвърдения списък-образец, като въвежда информацията по ал. 4 в срок до 1 декември.
- Чл. 25. Когато ученикът възпрепятства провеждането на учебния процес, учителят може да го отстрани до края на учебния час, като осигури условия за прибиването му в сградата до приключване на съответния учебен час.
- Чл. 26. Когато ученикът се яви в училище с облекло или във вид, които са в нарушение на ПДУ, както и когато състоянието му не позволява да участва в учебния процес, той се отстранява от училище до отпадането на основанията за отстраняването му.
- Чл. 27. (1) Класният ръководител писмено уведомява родителя за причината за отстраняване на ученика от учебни часове с уведомително писмо.

(2) За ученика с наложена санкция се осигуряват и дейности за превенция и преодоляване на проблемното поведение.

Чл. 28. Видът на санкцията се определя, като се отчитат причините и обстоятелствата при извършване на нарушението, видът и тежестта му, както и възрастовите и личностните особености на ученика.

Чл. 29. (1) Санкциите са срочни.

(2) Срокът на санкциите е до края на учебната година.

Чл. 30. (1) Санкциите „Забележка“ и „Преместване в друга паралелка в същото училище“ се налагат със заповед на директора по мотивирано писмено предложение на класния ръководител, а всички останали санкции – със заповед на директора по предложение на ПС.

Чл. 31. За откриване на процедура за налагане на санкции директорът задължително уведомява родителя, а в случаите по чл. 199, ал. 1, т. 3 – 5 от Закона за предучилищното и училищното образование – и съответните структури за закрила на детето.

Чл. 32. Ученикът има право преди налагане на съответната санкция да бъде изслушан или писмено да обясни обстоятелствата и фактите, свързани с конкретното нарушение. Изслушването задължително се извършва в присъствието на педагогическия съветник.

Чл. 33. (1) Заповедта за налагане на санкцията се издава в 14-дневен срок от предложението на класния ръководител или от решението на ПС.

(2) Заповедта се съобщава в тридневен срок от издаването ѝ на ученика и родителя му, а заповедта за налагане на санкцията „Преместване в друго училище“ – и на началника на РУО.

(3) Заповедта може да се обжалва пред началника на РУО и при условията и реда на АПК.

Чл. 34. (1) Наложените санкции се отразяват в ел. дневник на класа.

(2) При налагане на мярката „Отстраняване от час“ ученикът няма право да напуска територията на училището по времето на отстраняването си.

(3) Санкциите се заличават с изтичане на срока, за който са наложени, или предсрочно по реда, по който са наложени.

(4) Зачиването се отбелязва в ел. дневник на класа.